

покарання. Зазвичай, жінки, що знаходяться у виправній установі, менше порушують режимні вимоги.

Висновок. На сьогодні проблема злочинності серед жінок викликає тривогу з боку суспільства, насамперед це пов'язано з їх усталеною гендерною роллю та суспільними очікуваннями. Саме жінки виховують дітей та вкладають в них основні цінності. Тож говорячи про жінок, ми повинні більше уваги приділяти їх захисту та створювати спеціальні превентивні заходи, котрі б зменшили рівень жіночої злочинності.

Останнім часом простежується тенденція, коли жінки, попри гендерні стереотипи, вдаються до більш активних ролей при скоєнні злочину, а сфера їх злочинних інтересів стає дедалі ширшою.

Жінки через свою високу емоційність та менший рівень фізичної сили у порівнянні з чоловіками більш психологічно вразливі, тому в певних критичних ситуаціях можуть зазнати деформації особистості, яка призводить до формування злочинної направленості. Тож необхідно робити усе можливе для зменшення рівня криміналізованості серед жінок.

Список використаних джерел

1. Голіна В. В., Головкін Б. М. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: навчальний посібник. Х. : Право, 2014. 513 с.

2. Мартиросова М. М. Преступность несовершеннолетних женского пола, ее причины и организация предупреждения органами внутренних дел: Дисс... канд. юрид. наук. М., 1993. 187 с

3. Меркулова В. О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності: монографія. Вид. 2-е. Одеса : НДРВВ ОЮІ НУВС, 2003. 281 с.

4. Надьон О. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1111/%CD>.

5. Нікітенко С. В. Корисливі та корисливо насильницькі злочини, які скоюють жінки. Право і безпека. 2004. № 3. С. 91–96.

6. Пирожков В. Ф. Криминальная психология. М. : Ось-89, 2001. 185 с.

Антіпова Ольга Петрівна,

старший науковий співробітник відділу підготовки навчально-наукових видань Національної академії внутрішніх справ, кандидат філософських наук, старший дослідник

ПАНДЕМІЯ–2020: БІОПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

Одним з ключових чинників вияву негативних тенденцій глобального характеру на сучасному етапі є оголошена на початку 2020 року пандемія, спричинена поширенням хвороби COVID-19.

Із зазначеною подією аналітики закономірно пов'язують кризу європейських та євроатлантичних інституцій, посилення популізму й антисистемних рухів, критичне зниження мобільності, підвищення чутливості населення до засобів інформаційної війни, пропаганду, регіоналізацію загроз, негативні наслідки зовнішньої самоізоляції держав та нехтування міжнародними зобов'язаннями. Крім того, пандемія завдала значних фінансових, матеріальних і моральних збитків, спонукаючи до переформатування владних відносин.

Нині виникає парадоксальна ситуація, за якої світова спільнота, з одного боку, ніби об'єднана спільним пошуком «шляхів виживання», адекватної стратегії розвитку світового політикуму, а з іншого – опиняється в умовах, за яких на зміну відкритості до діалогу приходить конфронтація, нехтування принципом толерантності, прагнення до відособлення або, навпаки, до домінування. По-новому спонукають поглянути на феномен політичних відносин й такі невід'ємні атрибути пандемії, як соціальна ізоляція, соціальне дистанціювання та локдаун, які вийшли за межі суто медичного контексту та набули значущості в соціокультурному просторі загалом.

У межах біополітичної інтерпретації пандемії теоретики закономірно констатують активізацію феномену біовлади. У кризових умовах політична влада маніфестує активізацію уваги до людини як до біосоціальної істоти, концентруючись передусім на біологічній складовій. Перетворення політичної влади на біовладу відбувається як на рівні державної політики й ідеології, так і на рівні соціальних практик структур громадянського суспільства [2, с. 122]. Таким чином, фактично з'явилася нова форма контролю за соціумом.

У цьому контексті спадає на думку найбільш знакова праця французького філософа М. Фуко «Наглядати й карати: народження в'язниці», де автор аналізує культурні витоки феномену нагляду як ефективної технологічної сили контролю. Детально вивчивши культурно-історичні умови початку 17 ст., пов'язані з епідемією чуми, філософ дійшов висновку, що боротьба проти поширення інфекції – це дещо більше, ніж «суто медичний захід». На його думку, це – перші кроки до дисциплінування суспільства, адже нас ізолюють один від одного, атомізуючи соціальне життя, за нами таким чином спостерігають, нас контролюють [3]. За цих умов влада опосередковано бере на себе роль регулятора правовідносин, нав'язуючи власні шляхи розв'язання проблем, спричинених пандемією, що нерідко супроводжується посяганням на реалізацію прав і свобод людини та громадянина.

Тісний зв'язок політики з іншими сферами суспільного життя актуалізує проблему меж політики як допустимого простору, у масштабі якого вона може впливати на ці сфери. Порушення цих меж призводить до небажаних, а нерідко, у крайніх виявах, і до згубних результатів – надмірної політизації. Застосування жорсткого локдауну, використання надзвичайного становища як ключова парадигма управління, а також

спосіб урегулювання кризи, є ключовими тенденціями змін у контексті політичної складової соціокультурного простору.

Домінантною складовою біополітичного виміру сучасних соціальних практик, безперечно, є політико-економічна. Тотальне запровадження карантинних заходів спонукає до переосмислення соціальної природи держави й економіки, їх ролі в політико-правовому середовищі. Так, в одній зі своїх останніх статей щодо аналізу наслідків універсальної події, якою стало сьогодні поширення коронавірусу, французький філософ Ален Бадью зауважує, що сучасна пандемія виявляє основне протиріччя постіндустріального світу: нездатність окремої держави з її створеними в епоху модерну політичними інститутами протистояти універсальній загрозі. Тому «подія пандемії вимагає від буржуазної держави переосмислити свою соціальну природу й інкорпорувати ідею загального блага в структуру класових інтересів» [1]. Сучасники є свідками значної суперечності між економікою та політикою. Навіть передовим країнам світу не вдається своєчасно скоригувати свою політику перед лицем нової загрози.

На думку філософа, нині ми вступаємо в стадію, коли держави самостійно намагаються взяти поширення епідемії під контроль. Водночас контроль залишається в основному локальним, тоді як епідемія має всезагальний і перехресний характер. Попри наявність певних транснаціональних органів влади, практика засвідчує, що в пастиці опинилися саме локальні буржуазні держави. Тут ми стикаємося із серйозним протиріччям сучасного світу: економіка, включаючи процес масового виробництва промислових об'єктів, потрапляє під юрисдикцію світового ринку. Натомість політичні сили, по суті, залишаються національними [1].

Висловлені аналітиками на початку 2020 року твердження про те, що світ уже не буде таким, як до пандемії, сьогодні видаються реальністю. Нині всі звичні принципи, положення, ідеї відходять на другий план, стають відносними. У сучасних умовах на сутність політико-владних відносин (завдяки здавалося б суто біологічній складовій) впливає принцип невизначеності. Так, у січні цього року ми не могли спрогнозувати, що вже у квітні буде карантин. Виявляється, що в сучасних умовах людина неспроможна передбачити розвиток подій навіть на найближче майбутнє. Цього не може зробити не лише пересічна людина, лікар, епідеміолог, а й політик, від якого очікують відповідей десятки тисяч та навіть мільйони людей.

Список використаних джерел

1. Бадью А. До епідемічної ситуації ; пер. з фр. О. О. Іваненко ; за ред. В. Ф. Бурлачука. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=6265>.
2. Костючков С. К. Пандемія коронавірусної хвороби-2020: біополітична інтерпретація. *Актуальні проблеми політики*. 2020. Вип. 65. С. 117–124.
3. Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. П. Тарашук. Київ : Основи, 1998. 392 с.